

Kuva: Anne Raunio

Luonnehdinta

Dyynit syntyvät tuulen liikuttaessa ja kasatessa hiekkaa, ja ne muodostavat merenrannoille yleensä useista dyynityypeistä koostuvia kehityssarjoja. Kuivat kanerva- ja variksenmarjadyynit on takadyneillä esiintyvä nummimainen dyynityyppi, jolla kasvillisuus sitoo hiekkaa tehokkaasti. Maasto on loivasti kumpuilevaa ilman korkeita dyynivalleja. Muista luontodirektiivin dyynityypeistä poiketen kuivia kanerva- ja variksenmarjadyynejä on myös sisämaassa.

Luontotyypin kasvillisuus on nummea. Varpuja kuten kanervaa ja variksenmarjaa on runsaasti, mutta myös heiniä ja ruohoja esiintyy. Kasvipeite on sulkeutuneempi ja monilajisempi kuin 'variksenmarjadyyneillä'. Kasvillisuus muistuttaa dyynialueiden ulkopuolella esiintyvää luontodirektiivin luontotyyppiä 'kuivat nummet'.

Kuivat kanerva- ja variksenmarjadyynit ovat syntyneet toistuvien maastopalojen tai laidunnuksen seurauksena, ja luontotyyppi metsittyy helposti, ellei jokin tekijä estä puuston kasvua.

Kuivien kanerva- ja variksenmarjadyynien luonnon-tilan kannalta keskeisiä piirteitä ovat nummikasvillisuus, kanervan ja variksenmarjan runsaus sekä puiden ja pensaiden vähäisyys. Pienten paljaan hiekan laikkujen esiintyminen lisää elinympäristöjä paahdeympäristöjen hyönteislajistolle.

Levinneisyys

Kuivat kanerva- ja variksenmarjadyynit ovat Suomessa harvinaisia ja heikosti tunnettuja. Muutamia esiintymiä tunnetaan rannikon dyynialueilta, mm. Hailuodosta, jossa laidunnus on edesauttanut niiden syntyä. Suurin esiintymä on sisämaassa Kankaanpään Pohjankaalla, jossa alun perin palojen seurauksena syntynyt luontotyyppi on laajentunut puolustusvoimien harjoitustoiminnan ansiosta.

Nykytila ja uhkatekijät

Vaikka kuivien kanerva- ja variksenmarjadyynien aiempaa pinta-alaa ja levinneisyysaluetta ei tunneta, niiden esiintymien voidaan arvioida vähentyneen, koska näin on käynyt muille vastaaville avoimille, hiekkaisille luontotyypeille etenkin, jos ne ovat riippuvaisia laidunnuksesta tai maastopaloista. Luontotyypin esiintymät Hailuodossa ovat metsittymässä laidunnuksen loputtua ja tarvitsevat hoitoa pysyäkseen puuttomina.